

4H-yhdistyksen luottamushenkilön opas



OPAS

www.4H.fi

4H-yhdistyksen luottamushenkilön opas

Tämä opas auttaa sinua alkuun 4H-yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana sekä toiminnanjohtajan esimiehenä tai hallituksen jäsenenä. Lisää tietoa löydät 4H-järjestön intrasta, johon kaikilla hallitusten jäsenillä on mahdollisuus päästä hallitustunnuksilla. Intran tunnukset saat oman yhdistyksesi toiminnanjohtajalta tai yhdistyksellesi lähipalveluja tuottavalta 4H-liiton henkilöltä.



Julkaisija: Suomen 4H-liitto 2016
Teksti: Maria Isolahti, Suomen 4H-liitto
Toimitus: Johanna Pölkki, Satu Mellanen



Osaavaa kansalaistoimintaa

Opintokeskus SIVIS

1. 4H-järjestö

4H-toiminta alkoi USA:ssa 1900-luvun alussa ja Suomessa 1920-luvulla. Suomen maatalouskerho-liitto perustettiin 1928, vuonna 1968 nimi muutettiin Suomen 4H-liitoksi. Toiminnan tavoitteena oli edistää maaseudun nuorten yritteliäisyyttä ja arjentaivoja sekä opastaa nuoria maatalouden uusiin tuotantomenetelmiin. Myöhemmin toimintaan tulivat mukaan myös metsäkerhot ja kotitalouskerhot. 4H:n kautta monet nykyisin hyvinkin tavalliset viljelykasvit tulivat maaseudulle. Yksi esimerkiksi on mansikka, jonka viljely sai alkunsa 4H-nuorten palstoilta.

Nykyisin 4H on yksi Suomen suurimmista nuorisjärjestöistä, jolla on noin 60 000 jäsentä. 4H-harrastus tukee lapsen ja nuoren kasvua aktiiviseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja yritteliäiseksi. Lapsen ja nuoren kehitysvaiheet huomioon ottavassa toiminnassa opitaan itse tekemällä.

Suomen lisäksi 4H-toimintaa on yli 70 maassa kaikilla mantereilla.

4H:n arvot ovat HARKINTA, HARJAANNUS, HYVYYS ja HYVINVOINTI.

4H-järjestö koostuu yhden tai useamman kunnan alueella toimivista 4H-yhdistyksistä (noin 230

kpl) sekä Suomen 4H-liitosta. Suomen 4H-liittoa johtaa toimitusjohtaja, hänen lisäkseen liitossa työskentelee noin 45 toimihenkilöä Helsingin keskustoimistolla ja eri puolilla maata sijaitseissa toimipisteissä. Koko 4H-liiton henkilökunta auttaa yhdistyksiä. Kaikkien 4H-yhdistysten ja Suomen 4H-liiton yhteystiedot löytyvät www.4h.fi-sivuilta. 4H-järjestön ylintä päätösvaltaa käyttää joka kolmas vuosi kokoontuva edustajakokous. Jokainen 4H-yhdistys ja järjestön perustajajäsen on oikeutettu lähettämään edustajakokoukseen yhden edustajan. Edustajakokous käsittelee sääntömääräiset asiat, joista keskeisimmät ovat seuraavan kolmi-vuotiskauden toimintasuunnitelman eli strategian vahvistaminen ja valtuuskunnan valinta.

Edustajakokousten väliaikoina ylintä päätösvaltaa käyttää valtuuskunta. Valtuuskunnan tehtävät on määritelty 4H-liiton säännöissä.

4H-liiton toimintaa ohjaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi viisi valtuuskunnan valitsemaa jäsentä.

2. 4H-yhdistys

4H-yhdistyksen tarkoituksena on järjestää paikkakunnalle 4H-nuorisotyötä ja siten

- voimistaa nuorten omatoimisuutta, yritteliäisyyttä ja käytännön taitojen hallintaa,
- tukea nuorten terveitä elämäntapoja, kestävä kehityksen kunnioittamista sekä kansainvälistymistä,
- edistää nuorten elämänhallintaa ja ehkäistä heidän syrjäytymistään sekä
- edistää nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointia.

4H-yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä vähintään kuusi vuotta täyttänyt henkilö. 6-28-vuotiaat lapset ja nuoret ovat nuorisojäseniä, yli 28-vuotiaat aikuisjäseniä. Lisäksi yhdistyksessä voi olla kannattajajäseniä. Tavoitteena on, että kaikki toimintaan osallistuvat ovat jäseniä.

2.1 4H-nuorisotyö

Kolme askelta työelämään -toimintamallin avulla tuetaan nuorten elämänhallintaan liittyvien taitojen kehittymistä sekä nuorten kasvua työelämään ja yrittäjyyteen. Kolme askelta työelämään -toimintamalli sisältää 4H-nuorisotyön avaintuotteet, jotka ovat ryhmätoiminta, koulutukset, työllistämisen ja nuorten yritykset. 4H-yhdistyksissä tarjotaan nuorille toimintamallien mukaista 4H-toimintaa.

Tekoja lähellä ja kaukana -toimintamalli kertoo 4H:n kansalaiskasvatuksesta. Siinä yhdistyvät nuorten oman toiminnan tukeminen ja nuorten tekeminen. 4H tukee nuorten mahdollisuuksia oppia erilaisia tietoja ja taitoja, osallistua ja vaikuttaa – kasvaa aktiivisiksi kansalaisiksi. Aikuisten tehtävänä on tukea nuorten omaa toimintaa: tarjota tiloja ja mahdollisuuksia, innostaa, kannustaa ja auttaa tarvittaessa.



Aktiiviseksi kansalaiseksi – tekoja lähellä ja kaukana



2.2 4H-yhdistyksen hallituksen vuosikello

Alla olevaan kuvaan on kuvattu yhdistyksen hallinto vuosikellon muodossa.



2.3 Päätöksenteko ja työnjako

Yhdistyksen toimintaa ohjaavat päätökset tehdään sääntömääräisessä kokouksessa ja hallituksen kokouksissa. Yhdistyksen sääntömääräinen kokous pidetään maaliskoukokuussa ja kokouksessa käsiteltävät asiat on määritelty yhdistyksen säännöissä. 4H-yhdistyksen mallisäännöt löydät 4H-järjestön intranetistä.

Hallituksen kokoukset kannattaa suunnitella huolella yhdessä toiminnanjohtajan kanssa. Toiminnanjohtajan tehtäviin kuuluu koota kokouksen esityslista. Esityslista toimitetaan hallituksen jäsenille ennakoon esimerkiksi sähköpostilla. Halli-

tuksen kokouksista on kerrottu tarkemmin hallinto- ja taloussäännössä. Intranetissä on esityslistamallit hallinto- ja taloussäännön mukaisiin hallituksen kokouksiin.

Hallituksen kokouksista laaditaan kokouspöytäkirja, joka toimitetaan kaikille hallituksen jäsenille kokouksen jälkeen. Pöytäkirja käydään läpi ja hyväksytään seuraavassa hallituksen kokouksessa. Pöytäkirjan kokoaa hallituksen sihteeri, joka on yleensä 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja. Mallit kokousasiakirjoista löydät intranetistä kohdasta Yhdistyksen toiminta ja päätöksenteko.

2.4 4H-yhdistyksen hallituksen ja toiminnanjohtajan tehtävät

Hallituksen tehtävät

Yhdistyksen hallitus hoitaa yhdistyksen asioita ja edustaa yhdistystä. Hallituksen tehtävät on lueteltu 4H-yhdistyksen säännöissä.

1. Johtaa, kehittää ja valvoo yhdistyksen toimintaa;
2. Hoitaa yhdistyksen taloutta ja omaisuutta huolellisesti;
3. Laatia ja esittää yhdistyksen kokoukselle vuosittain ehdotukset toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi;
4. Laatia ja esittää yhdistyksen kokoukselle vuosittain tilinpäätös ja toimintakertomus edellisen vuoden toiminnasta;
5. Valmistella muut yhdistyksen kokouksessa käsiteltävät asiat;
6. Hyväksyä jäsenet ja todeta jäsenet eronneiksi sekä pitää luetteloa jäsenistä;
7. Palkata yhdistyksen toiminnanjohtaja sekä päättää työsuhteen ehdoista;
8. Huolehtia yhteydenpidosta jäseniin, rahoittajiin ja muihin yhteistyökumppaneihin;
9. Valita yhdistyksen edustaja liiton edustajakokoukseen.

Talouden suunnittelu ja seuranta

Hallitus:

1. laatii realistisen talousarvion (todelliset menot ja tulot)
2. seuraa talousarvion toteutumista kokouksissaan
3. seuraa maksuja ja saamia kokouksissaan
4. käy rahoitusneuvottelut kunnan ja muiden rahoittajien kanssa
5. tekee määräraha-anomukset ajallaan
6. kantaa vastuun, että rahat riittävät lakisääteisiin ja tehdyistä sopimuksista johtuviin velvoitteisiin:
 - 4H-nuorisotyön toteuttamiseen (nuorisotyön toimintamallit)
 - veroihin ja maksuihin
 - toimihenkilön palkkaukseen ja muihin henkilöstömenoihin
 - matkakuluihin
 - hankkeiden omarahoitussuuksiin

4H-yhdistyksen puheenjohtajan tehtävät

1. Johtaa yhdistyksen hallitusta
2. Toimia toiminnanjohtajan esimiehenä

3. Valmistella hallituksen kokoukset yhdessä toiminnanjohtajan kanssa
4. Johtaa hallituksen kokouksia
5. Tarkistaa toiminnanjohtajan työajanseuranat ja matkalaskut sekä hyväksyä ne allekirjoituksellaan
6. Hyväksyä toiminnanjohtajan kulu- ja matkalaskut sekä ostolaskut yhdistyksen hallinto- ja taloussäännön mukaisesti.
7. Toimia yhdistyksen nimenkirjoittajana yhdessä toiminnanjohtajan ja/tai varapuheenjohtajan kanssa.
2. Hoitaa yhdistyksen hallintotehtäviä ja taloutta.
3. Toimia yhdistyksen työntekijöiden työnjohdollisena esimiehenä.
4. Vastata tiedottamisesta, yhteistyöstä sidosryhmien kanssa sekä suhdetoiminnasta.
5. Vastata yhdistyksen erillishankkeista, projekteista, yhteistyösopimuksista ja ostopalveluista.

4H-nuorisotoiminnan organisointi

6. Järjestää nuorten toimintaa (esim. kerhoja, kursseja, kilpailuja ja nuorisotapahtumia) sekä kouluyhteistyötä.
7. Järjestää kerhotoiminnalle puitteet (hankkia tarvittavat tilat ja kerhonjohtajat/aikuisohjaajat sekä vastata heidän koulutuksestaan).
8. Järjestää nuorten koulutuksia.
9. Ohjata 4H-yrityksissä ja työllistää nuoria

Muut tehtävät

10. Toimia erityisalueensa asiantuntijana hallituksen ja Suomen 4H-liiton kanssa tehdyn suunnitelman/sopimuksen mukaisesti.

4H-yhdistyksen toiminnanjohtajan tehtävät

4H-yhdistyksen toiminnanjohtajan tehtävänä on järjestää ja kehittää 4H-järjestön toiminta-ajatuksen ja strategian mukaista nuorisotoimintaa yhteistyössä hallituksen kanssa sekä johtaa yhdistystä hallituksen valvonnassa. Käytännössä toiminnanjohtajan tehtäviä ovat mm. seuraavat:

Johtotehtävät

1. Huolehtia yhdistyksen vuosittaisten avaintulosten määrittelemisestä, toteutumisesta ja seurannasta.

2.5 Toiminnan rahoitus ja yhdistyksen talous

4H-yhdistyksen rahoitus koostuu maa- ja metsätalousministeriön myöntämästä valtionavustuksesta, kunnan myöntämästä määrärahasta ja yhdistyksen omasta varainhankinnasta. Oma varainhankinta koostuu esimerkiksi jäsenmaksuista, kerhotoiminnan erilaisista avustuksista, hankerahoituksista ja ostopalvelukorvauksista.

Yhdistyksen taloutta tulee hoitaa huolellisesti. Vastuu yhdistyksen taloudesta on hallituksella. Hallituksen onkin varmistuttava kokouksissaan, että toiminnanjohtaja on hoitanut taloutta yhdistyksen sääntöjen, hallinto- ja taloussäännön sekä hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. 4H-yhdistyksen hallinto- ja taloussäännössä määritellään talouden ja hallinnon hoitaminen, se löytyy 4H-järjestön intranetistä. Hallinto- ja taloussääntö käsitellään vuosittain hallituksen järjestäytymiskokouksessa.

Jokaiseen hallituksen kokoukseen tulee vara-

ta aikaa taloustilanteen käsittelyyn. Toiminnanjohtaja esittelee tällöin talousarvion toteutumisen, tilien saldot ja lähiaikojen odotettavissa olevat tulot ja menot. Apuna tässä voi käyttää taloushallinnon tuottamia talousraportteja.

4H-järjestö saa toimintaansa avustusta valtiolta maa- ja metsätalousministeriön kautta. 4H-liitto jakaa valtionavustuksen yhdistyksille ennakoon yhdessä sovittujen jakokriteerien mukaisesti. 4H-liiton hallitus vahvistaa vuosittain liiton esittämän valtionapujaon, jonka mukaan kuukausisummat maksetaan 4H-yhdistysten tileille.

Erityistapauksissa 4H-yhdistykset voivat hakea liitosta valtionavun ennakkoa. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi kunta-avustuksen viivästyminen tai työntekijän työsuhteen/ hankkeen aloittaminen, jolloin rahoitus saadaan takautuvasti. Ennakon hakemiseen löytyy ohjeistusta intranetistä.

2.6 4H-yhdistys työnantajana

4H-yhdistys työllistää toimihenkilöitä (toiminnanjohtaja, ohjaajat, kehittämispäälliköt jne.) sekä nuoria. Hallitus valitsee toiminnanjohtajan ja puheenjohtaja toimii tämän esimiehenä. Toiminnanjohtaja päättää muiden työntekijöiden palkkaamisesta ja työsuhteen ehdoista yhteistyössä hallituksen kanssa.

Toiminnanjohtajan työehdot määräytyvät Neuvonta-alan runkosopimuksesta. Muiden työntekijöiden kohdalla noudatetaan niitä työehtosopimuksia, joiden toimialaan henkilön tekemä työ kuuluu. Tietoa toiminnanjohtajan ja muiden yhdistyksen toimihenkilöiden työehdoista löytyy intranetistä. Nuorten työllistämiseen löytyy lisätietoa intranetistä otsikon työelämävalmiudet ja työllistäminen alta.

Puheenjohtajan tehtävänä on hyväksyä toiminnanjohtajan työajanseurannat. On hyvä huomioida

da lomiin, ylitöiden kertymiseen, työajan tasoittamiseen liittyvät ohjeet. Ohjeistusta löytyy 4H-yhdistyksen työaikaohjeesta.

Puheenjohtajan tärkeitä tehtäviä ovat toiminnanjohtajan tukeminen, palkitseminen ja kannustaminen. Palautetta tulisi saada sekä antaa säännöllisesti.

2.7 4H-yhdistyksen viestintä

Jokaisella yhdistyksellä on omat internetsivut, netisivuilla käytetään järjestön yhteistä sivupohjaa. Hallituksen on hyvä huolehtia siitä, että toiminnanjohtaja tai joku muu henkilö päivittää säännöllisesti sivuja.

4H-järjestössä käytetään tiedottamiseen myös sosiaalista mediaa. On tärkeää, että jokaisella yhdistyksellä on ainakin omat Facebook-sivut, joiden kautta voidaan tiedottaa nuorille ja muille asiasta kiinnostuneille reaaliaikaisesti toiminnasta, tapahtumista ja muutoksista esim. aikatauluissa.

4H-järjestön tiedottamisessa käytetään yhdesä valittuja teemoja ja ulkoasua. Viestintään löytyy ohjeistusta intrasta viestinnän välilehdeltä. 4H-yhdistyksen toiminnasta kannattaa pyrkiä tiedottamaan paikallisissa sanomalehdissä ja radioissa aina, kun siihen on mahdollisuus. Ihannetilanne on se, että yhdistyksellä on ns. luottotoimittaja, joka tuntee 4H-yhdistyksen toimintaa useamman vuoden ajalta.

Järjestön sisäinen tiedottaminen tapahtuu pääsääntöisesti intranetissä. Sekä luottamushenkilöt että toimihenkilöt saavat intraan tunnuksat. Varatkaa hallituksen kokoukseen aikaa intraan tutustumiseen.

3. Suomen 4H-liitto ja 4H-yhdistykset

4H-yhdistykset ovat Suomen 4H-liiton jäseniä. Suomen 4H-liiton tehtävänä on tuottaa yhdistyksille tukipalveluita ja materiaalia toiminnan, hallinnon ja talouden toteuttamiseksi.

4H-liiton palvelumuodot ovat seuraavat:

- Lähipalvelu
- Valtakunnallinen palvelu eri tiimien tuottamana ja
- Kysy liitosta -palsta.

Jokaiselle 4H-yhdistykselle on nimetty oma lähitukihenkilö. Lähipalvelut koostuvat seuraavista asioista:

4H-yhdistysten osaamisen kehittäminen

- toimihenkilöpäivät /luottamushenkilöseminaarit
- TYKY-toiminta
- seudulliset yhteistyöpäivät
- hallitusten perehdyttäminen, neuvonta, koulutus

Toiminnanjohtajien rekrytoinnissa avustaminen ja perehdyttäminen

- hakijoiden haastatteluun sekä valintakokoukseen osallistuminen
- toiminnanjohtajan perehdytyksen organisointi

4H-yhdistysten toiminnan ja talouden ohjaus, tukeminen ja seuranta

- kuntaliitoksissa ja muissa rakennemuutoksissa auttaminen
- tuloskeskustelut
- yhdistyksen hallinto- ja taloussäännön mukaisissa asioissa opastaminen

Rahoitus ja varainhankinta

- kunta- ym. rahoitusneuvotteluihin osallistuminen yhdessä toiminnanjohtajan kanssa

Kehittämishankkeet

- tarvittaessa hankeasioissa tukeminen

Lähitukihenkilön tuottamat muut palvelut

- säännöllinen yhteydenpito 4H-yhdistyksiin ja tilannekohtaisen tuen antaminen
- yhdistysten merkittäviin tapahtumiin osallistuminen

Järjestön taloushallinto tuottaa yhdistyksille kirjanpito-, laskutus ja palkanmaksupalvelut. Jokaisella 4H-yhdistyksellä on omakirjanpitäjä, joka neuvoo ja ohjaa toiminnanjohtajaa ja puheenjohtajaa taloushallintoon liittyvissä kysymyksissä. Taloushallinnosta löytyy lisää tietoa ja tarvittavaa ohjeistusta intranetistä.

4H-intrassa on KYSY LIITOSTA -palvelu, johon toimihenkilöt ja luottamushenkilöt voivat jättää 4H-nuorisotyöhön ja 4H-yhdistysten toimintaan liittyviä kysymyksiä. Erikseen nimetyt vastuuhenkilöt vastaavat palvelun kautta.

3.1 Palkitseminen

4H-stipendit

Nuoria palkitaan 4H-säätiön myöntämällä valtakunnallisilla ja maakunnallisilla stipendeillä. Stipendit haetaan loka-marraskuussa erityisellä hakulomakkeella Suomen 4H-liiton kautta. Valtakunnalliset stipendit jaetaan keväällä stipendienjakotilaisuudessa, jonne palkitut saavat henkilökohtaisen kutsun. Monilla yhdistyksillä on myös omia stipendejä.

Ansiomerkit

4H-järjestön luottamushenkilöitä ja työntekijöitä voidaan palkita 4H-järjestön pronssisella, hopeisella ja kultaisella ansiomerkillä. Hakuohjeet löytyvät intranetistä Toiminta- ja talous -välilehdelta kohdasta Henkilöstöasiat.

4H-harrastus tukee lapsen ja nuoren kasvua aktiiviseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja yritteliääksi. Kiitos, että olet mukana tässä tärkeässä työssä!



- harkinta
- harjaannus
- hyvyys
- hyvinvointi

4H on valtakunnallinen, sitoutumaton nuorisjärjestö. 4H-harrastuksessa lapsi ja nuori kasvaa kohti vastuullista ja yritteliästä aikuisuutta. Lapsen ja nuoren kehitysvaiheet huomioon ottavassa toiminnassa opitaan itse tekemällä. 4H-kerhossa omaksutaan käytännön taitoja ja tietoja koulutetun ohjaajan tuella. 4H-koulutukset ja -kursit syventävät nuoren osaamista. Toiminnassa saadaan valmiuksia aktiiviseen kansalaisuuteen, yrittäjyyteen ja työelämään.

www.4H.fi